

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В.В. Димченко
Г.І. Писаревська

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З
ДИСЦИПЛІНИ “ФІНАНСИ ТА ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ”**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом
підготовки 0504 (6.020107 – “Туризм”, 6.140101 – Готельно-ресторанна справа))

Харків – ХНАМГ – 2009

Димченко, В.В. Методичні вказівки до організації самостійної роботи та проведення практичних занять студентів з дисципліни “Фінанси та фінанси підприємств” для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 0504 (6.020107 – “Туризм”, 6.140101 – „Готельно-ресторанна справа”). / Укл. Димченко В.В., Г.І. Писаревська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х: ХНАМГ, 2009. – 48 с.

Укладачі:, В.В.Димченко, Г.І. Писаревська

Методичні вказівки побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу й узгоджені з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендовані для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: професор кафедри обліку і аудиту Харківської національної академії міського господарства, канд. Екон. наук Гордієнко Н.І.

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту, протокол №1 від 29.08 2008р.

Зміст

Зміст і принципи фінансового планування.....	4
Тема 1. Фінансові ресурси. Доходи і видатки державного бюджету.....	10
Тема 2 . Розрахунок обсягів реалізації послуг.....	13
Тема 3. Планування джерел фінансування капітальних вкладень.....	17
Тема 4. Планування джерел фінансування для покриття приросту оборотних коштів.....	23
Тема 5. Планування виплат по відсотках за банківський кредит.....	24
Тема 6. Розподіл прибутку підприємства.....	26
Тема 7. Зведений баланс активів і пасивів підприємства.....	27
Додатки.....	29
Рекомендована література.....	44

Зміст і принципи фінансового планування

Фінансове планування — це науково обґрунтований процес визначення джерел створення і напрямків використання фінансових ресурсів в економіці держави з метою забезпечення стабільного економічного й соціального розвитку. За своїм змістом це особлива сфера економічної діяльності держави, господарських суб'єктів і окремих громадян з обґрунтування ефективності управлінського вирішення з питань господарської діяльності в напрямі їх фінансового забезпечення, оптимізації передбачуваних витрат і одержання високих фінансових результатів.

Фінансове планування — суб'єктивна діяльність людей, тому воно тільки тоді дає позитивні результати, коли базується на пізнанні об'єктивних законів розвитку суспільства, тенденцій руху фінансових ресурсів, вивченні наявного економічного становища, результатів заходів, що вживалися раніше, цілей, які поставлені на сьогодні.

Основними функціями фінансового планування є:

— відображення напрямків фінансової політики, що здійснюється органами законодавчої і виконавчої влади в країні;

— встановлення кількісних і якісних параметрів суспільного виробництва на плановий період;

— вибір раціональних шляхів фінансового забезпечення передбачуваного рівня економічного й соціального розвитку на основі ефективного використання наявних у суспільстві ресурсів;

— здійснення необхідного рівня перерозподілу фінансових ресурсів для досягнення темпів і пропозицій розвитку економіки й підвищення суспільного добробуту;

— встановлення раціональних форм мобілізації фінансових ресурсів і на цій основі визначення їх оптимальної структури.

Фінансове планування — специфічна сфера управління. На всіх етапах історичного розвитку воно потребувало особливих підходів щодо свого здійснення. Специфічність фінансового планування полягає в тому, що:

— об'єктом фінансового планування завжди є фінансова діяльність держави, господарських структур і окремих громадян; предметною галуззю фінансового планування є фінансові ресурси, їхній рух при здійсненні відтворювальних процесів в економіці;

— сферою застосування фінансового планування є створення, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів на всіх етапах від виробництва до споживання валового внутрішнього продукту;

— фінансове планування відображає вартісну сторону економіки, тобто в його основі зосереджена грошова оцінка явищ і процесів економічного життя суспільства, що дає змогу визначити найефективніші варіанти фінансового забезпечення планових показників, завдань і передбачуваних заходів.

Організація фінансового планування може бути ефективною тільки тоді, коли в неї будуть закладені науково обґрунтовані принципи. У науковій літературі немає єдиного підходу до визначення принципів фінансового планування.

Проте принципи фінансового планування — це основа успішного його застосування. До їх числа належать:

— принцип комплексного підходу до основних параметрів економічного й соціального розвитку в тісному взаємозв'язку з наявними фінансовими можливостями;

— принцип оптимального використання фінансових ресурсів з метою першочергового забезпечення фінансовими ресурсами пріоритетних напрямків розвитку економіки й соціальної сфери;

— принцип раціонального визначення джерел одержання фінансових ресурсів і їхнього розподілу через ланки фінансової системи, тобто через сферу державних фінансів, підприємницьких структур, страхових і резервних фондів та фінансового ринку;

— принцип єдності у використанні фінансових показників, здійсненні фінансових розрахунків, застосуванні єдиної методології прогнозування тенденцій і напрямків розвитку. Йдеться про єдину методологію прогнозування обсягів і напрямків використання різних видів ресурсів у просторі й часі;

—принцип наукового обґрунтування планів, що передбачає реальність прогнозних розрахунків, їхню економічну обґрунтованість і використання прогресивної методології, норм і нормативів, а також вибір кращих методів забезпечення прогнозних завдань необхідними ресурсами з урахуванням кінцевих результатів. Реальність прогнозів досягається на основі пізнання та використання закономірностей розвитку суспільства, об'єктивної оцінки потреб і наявності фінансових ресурсів, глибокого обґрунтування всіх розрахунків, їхніх взаємозв'язків із натуральними показниками. Застосування прогресивних норм є однією з найважливіших умов зниження суспільних витрат праці, зростання її продуктивності, формування оптимальних матеріальних і вартісних пропорцій в економіці.

Важливе значення має наукова методологія фінансового планування. Вона включає сукупність загальних принципів і методів планування, систему фінансових планів, що використовується для відображення фінансового аспекту суспільного виробництва на основі врахування вимог конкретних умов розвитку економіки.

Виконувати покладені на нього завдання фінансове планування зможе тільки тоді, коли воно базуватиметься на наукових методах. Це одна з основних проблем фінансового планування. Наукові методи є тими інструментами, за допомогою яких пізнаються об'єктивні закономірності розвитку суспільства.

У теорії й практиці фінансового планування такі поняття, як "методологія планування", "метод планування", "методика планування" є рівнозначними. Тим часом вони визначають різні елементи процесу планування.

Визначення методології фінансового планування наведено вище. У свою чергу, метод планування — органічна частка методології, один із способів розробки фінансових планів. Методика планування — це сукупність правил, якими необхідно керуватися при вирішенні окремих питань фінансового планування. На цих правилах досить часто ґрунтуються й відповідні розрахунки. Методологія фінансового планування створює складний комплекс наукових уявлень про його предмет і метод, логічну структуру і взаємозв'язок проблем, що розв'язуються. Вона збагачується і вдосконалюється разом з розвитком суспільства.

За умов перехідної економіки необхідність удосконалення методології фінансового планування зумовлена особливостями її розвитку; у сучасних умовах суттєво ускладнилася структура цілей соціально-економічного розвитку та її співвідношення з фінансовими структурами; тривають зміни у фінансовому потенціалі держави за джерелами, структурою і динамікою. Це потребує нових підходів та методологічних рішень при здійсненні фінансового планування й прогнозування.

Особливості функціонування економіки в умовах ринку дають підставу виділити три аспекти фінансового планування — загальнодержавний, територіальний, окремих господарських структур. Ці аспекти ґрунтуються на загальних принципах і методології фінансового планування, хоча методика й організація процесу планування для кожного з них має свої специфічні риси, які зумовлюють їх виділення в самостійні розділи науки й практики планування.

За умов ринкової моделі економіки нові вимоги постають перед кожним аспектом фінансового планування. Найскладнішим є те, що в нинішніх умовах мало що можна запозичити з арсеналу фінансового планування, що здійснювалося в умовах соціалістичної економіки. Насамперед потрібен перехід від жорстко детермінованих показників, що мали директивний характер при соціалізмі, до визначення багатоваріантних планів і прогнозів фінансового забезпечення та фінансових результатів розвитку економіки, що ґрунтуються на ринкових засадах, тобто виробництво і споживання визначаються на основі попиту й пропозиції, а сам попит визначається рівнем матеріального добробуту населення, розвитком міждержавних економічних зв'язків, конкурентоспроможністю і технологічною досконалістю продукції, що випускається, а також роботами, що виконуються, й послугами, що надаються.

Слід враховувати, що в ринковій економіці, де вартісні й натуральні пропорції визначає ринок, не завжди враховуються економічні інтереси держави, виробничих структур і населення. З огляду на це держава здійснює пошук форм і методів впливу на економічні процеси й локалізацію соціально-економічних наслідків стихійних сил ринку шляхом їх регулювання, в тому числі використовуючи фінансове прогнозування

Важливість загальнодержавного фінансового планування і прогнозування полягає в тому, що держава на макрорівні за його допомогою визначає свої фінансові можливості загалом і можливості: використання фінансів для прийняття рішень у сфері розвитку економіки й соціальної-структури всій держави, певних регіонів і видів виробництва. Для досягнення поставленої мети повинна бути розроблена загальнодержавна програма економічного й соціального розвитку, а також певні програми інвестування, прискореного розвитку деяких виробництв, охорони довкілля та інші загальнодержавні програми. При цьому за допомогою фінансового планування треба досягти фінансового забезпечення вказаних програм, тобто визначити джерела фінансування, обсяг і структуру витрат, а також кінцевий результат. На сьогодні є підстави стверджувати, що в Україні не розроблені достатньою мірою методологія і техніка загальнодержавного фінансового планування.

У зарубіжних країнах фінансове планування має фундаментальне наукове підґрунтя і високий рівень організації. Відповідні органи фінансового планування використовують сучасну методологію, прогресивні методи планування, розробляють загальнодержавні фінансові плани й баланси, що забезпечують фінансовими ресурсами виконання розроблених програм.

Отже фінансове прогнозування і планування стає важливим елементом державного регулювання економічних і соціальних процесів. За допомогою фінансового планування і прогнозування активізуються фінансові важелі й стимули, забезпечується мобілізація фінансових ресурсів і їхнє раціональне спрямування на загальнодержавні потреби.

За умов переходу до ринку зростає роль фінансового планування на рівні окремих господарських суб'єктів, оскільки діяльність підприємств, організацій пов'язана з певним економічним ризиком, тому обсяги доходів, витрат або втрат повинні бути попередньо розраховані за різними варіантами для прийняття оптимального рішення. Від наявності фінансових ресурсів, напрямків їх витрат залежить фінансове становище підприємства, кінцеві результати його діяльності.

Головним призначенням фінансового планування на рівні певних господарських суб'єктів є розрахунки потреб у фінансових ресурсах, обсягу й

напрямків їх використання, визначенні ефективності кожної фінансової операції й результатів діяльності таких суб'єктів.

Щодо територіального фінансового планування, то слід зауважити, що воно має зведено-аналітичні ознаки. Тому його вдосконалення повинно йти шляхом розробки планів фінансового забезпечення комплексного розвитку при ефективному використанні місцевих природних, територіальних, фінансових ресурсів, раціональному розміщенні виробництва й вирішенні низки інших територіально-економічних питань. Об'єктом територіального планування є господарство, розміщене на території окремих адміністративно-територіальних одиниць. Удосконалення територіального планування дасть змогу уникнути багато негативних наслідків і небажаних структурних зрушень в економіці.

Методологічним підґрунтям для вирішення питань територіального планування є функціональні зв'язки територіальної структури економіки й особливості взаємодії регіональних соціально-економічних систем різного рангу з іншими структурними елементами народного господарства.

Структура економіки території суттєво відрізняється зі структурою економіки держави в цілому. Території — це завжди багатоцільові, багатофункціональні підсистеми економіки держави, що беруть участь у виробництві матеріальних і духовних благ. При цьому слід зазначити, що успішне управління економікою неможливе із залученням тільки одного з аспектів фінансового планування. Необхідним є органічне поєднання та взаємодія всіх аспектів фінансового планування, спрямованих на досягнення високих кінцевих результатів.

За економічним призначенням і роллю у процесі розширеного відтворення фінансове планування можна поділити на дві самостійні й одночасно органічно взаємозв'язані сфери. Перша - це сфера зведеного фінансового планування. Вона включає зведене планування в масштабах держави, зведене плануванням в межах певних господарських об'єднань (промислово-фінансових груп, концернів, асоціацій тощо), зведене територіальне планування. Друга сфера — це індивідуальне фінансове планування на рівні господарської структури, бюджетної установи. Кожній із вказаних сфер властиве особливе використання методів планування.

Тема 1. Фінансові ресурси. Доходи і видатки державного бюджету

Фінансові ресурси - це фонди коштів, що перебувають в розпорядженні держави, господарських суб'єктів і населення, утворені в процесі розподілу вартості ВВП у грошовій формі й призначені для забезпечення відтворювального процесу й задоволення загальнодержавних потреб.

Централізовані фінансові ресурси зосереджені в державному бюджеті, державних цільових позабюджетних фондах. Утворюються вони за рахунок наступних джерел:

- податкових надходжень;
- неподаткових надходжень;
- обов'язкових відрахувань;
- надходжень від населення (у вигляді: обов'язкових податків, відрахувань, зборів, надходжень від державних позик і лотерей, добровільних пожертвувань);
- державних кредитів;
- емісії грошей.

Децентралізовані фінансові ресурси знаходяться в розпорядженні суб'єктів господарської діяльності різних форм власності і населення. Створюються за рахунок прибутків і накопичень резидентів:

- прибутку;
- амортизаційних відрахувань;
- приросту стійких пасивів;
- кредитів банку - позикових коштів;
- кредиторської заборгованості - позикових коштів;
- коштів, отриманих від випуску цінних паперів;
- коштів, долучених в порядку перерозподілу (засоби асоціацій, асигнування з бюджету , та ін.).

Фінанси мають більш широкий діапазон розподілу, ніж ціна. Вони забезпечують не тільки первинний розподіл вартості валового внутрішнього продукту на рівні виробничої структури, а й подальший перерозподіл через

бюджетну систему. На цьому етапі ціни можуть регулюватися за допомогою дотацій і виплат із бюджету різниці в цінах (дотації вугільній промисловості, дотації на комунальні послуги, потреби електротранспорту, на окремі види ліків).

У розподільних процесах поряд з фінансами і ціною беруть участь також заробітна плата і кредит. У практиці господарювання доцільне комплексне використання усіх цих економічних категорій з урахуванням відмінностей кожної з них.

Сутність фінансів відбивають наступні фінансові категорії.

- податки;
- державні прибутки;
- державний бюджет;
- державні витрати;
- державний кредит;
- фінанси держави.

Усі перераховані вище категорії формують фінанси держави (Додаток 1).

Фінансові категорії утворюють піраміду, підніжжя якої складають податки, а верхівку - фінанси держави.

Первинною категорією в системі фінансових відносин виступають податки, в яких сфокусовані основні сутнісні риси й властивості фінансів. За допомогою податків держава вилучає частину чистого прибутку суспільства і прибутків населення і розподіляє її відповідно до економічних, політичних і соціальних завдань. Податки виступають найважливішою формою регулювання економічних відносин.

Фінанси держави складаються з фінансів підприємств різних форм власності і загальнодержавних фінансів.

Основу контрольної функції фінансів становить рух фінансових ресурсів, який відбувається у фондovій і нефондовій формах. Через кількісне вираження фінансових ресурсів фінанси здатні кількісно відобразити вартісні пропорції, що формуються в суспільстві, і контролювати їх. Саме завдяки контрольній функції фінансів суспільство контролює повноту і своєчасність забезпечення

фінансовими ресурсами різних суб'єктів господарювання, включаючи державу, економне й ефективне використання коштів. Головною контрольною пропорцією є пропорції між фондами нагромадження і споживання.

Контрольна функція діє не ізольовано, вона тісно пов'язана з розподільною. У практичній діяльності контрольна функція проявляється у фінансовому контролі.

Інструментом реалізації контрольної функції фінансів виступає фінансова інформація. Вона укладена у фінансових показниках, наявних у фінансовій, статистичній та оперативній звітності.

Задача 1. А) На підставі даних державного бюджету України проаналізувати доходи і витрати державного бюджету за останні роки, їх структуру й джерела надходження. Проаналізувати зміни структури, співвідношення між доходами і витратами бюджету. Причини змін, що відбуваються (Додаток 2).

Б) Зіставити співвідношення між доходами й витратами державного бюджету та бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва і Севастополя, користуючись показниками зведеного бюджету України та Державного бюджету за 2001р, 2008 р. (Додаток 2).

Тема 2. Розрахунок обсягів реалізації послуг

У сучасних умовах перебудови господарського механізму, переходу до ринкових методів управління виробництвом важливого значення набуває вплив фінансів і кредиту на ефективність виробництва і капітальних вкладень. Специфіка розвитку туристської індустрії обумовлює особливості організації фінансів турагентів і туроператорів, складання і виконання фінансового плану.

Фінансовий план як узагальнюючий розділ бізнес-плану включає: розрахунок обсягів реалізації послуг; баланс грошових витрат і надходжень; таблицю доходів і витрат; загальний баланс активів і пасивів; графік досягнення беззбитковості.

Робота із складання фінансового плану на туристських підприємствах проходить три етапи:

1) збирання показників, що характеризують виконання фінансового плану в звітному році. У першу чергу аналізуються такі показники, як прибуток, оборотні кошти, власні капітальні вкладення, розрахунки з бюджетом, відрахування у фонди економічного стимулювання;

2) складання проекту фінансового плану на наступний рік;

3) аналіз і затвердження фінансового плану по основних його розділах.

У цьому розділі необхідно визначити можливий обсяг реалізації товарної продукції, послуг, а також кінцевий фінансовий результат виробничо-господарської діяльності у вигляді прибутку. За рахунок прибутку підприємство покриває свої обов'язки перед бюджетом, банками, а частина, що залишилася, використовується для власної виробничої бази, соціальних потреб колективу, матеріального стимулювання працівників.

Важливим фінансовим показником, що характеризує діяльність туристських підприємств, є обсяг вироблених послуг у грошовому вираженні, тобто сума доходів. На туристських підприємствах, як правило, відсутнє незавершене виробництво; процес виробництва, надання послуг і процес реалізації збігаються. Тому аналіз доходів тісно зв'язаний з аналізом виконання виробничої програми, бо він базується на даних цього аналізу.

Доходи підприємства визначаються шляхом продажу відповідного реалізованого туристського продукту.

При плануванні доходів досліджують економічну, технічну й соціальну сторони діяльності підприємства з метою об'єктивної оцінки досягнутих господарських результатів та використання резервів підвищення ефективності виробництва, розробка оптимальних управлінських рішень.

Виробнича програма є основним документом діяльності підприємства і складається на майбутній рік. Вона дає первісне, найбільш узагальнене, але й найбільш цілісне уявлення про підприємство, тому не випадково в аналізі господарської діяльності аналіз показників виробничої програми виконують першим. Показники виробничої програми по виробництву туристського продукту на наступний рік складають як у кількісному, так і в якісному (структурному) розрізі. Слід зазначити при цьому, що в сфері туризму матеріальні потоки складають в основному товарно-нематеріальні цінності, а саме формування, просування і реалізацію турпродукту (право на тур), екскурсійні послуги, послуги гідів – перекладачів, транспортних організацій, страхових компаній; інформаційні, готельні, ресторанні послуги та ін. Розробки виробничої програми туристської організації передбачається повне використання виробничих потужностей, застосування прогресивних науково обґрунтованих норм витрат праці, сировини й матеріалів, енергії та палива, широке залучення в обіг місцевої сировини і ресурсів. Виробничу програму складають у натуральному й вартісному вираженні. Натуральні показники найбільш повно характеризують обсяг виконаних робіт і зроблених послуг. Сукупність ряду розподілених у часі платежів прийнято називати потоком платежів, або фінансовим потоком. Як правило, будь-яка фінансова операція в туристській діяльності припускає наявність двох потоків платежів: вхідного – надходження (доходи) і вихідного - виплати (витрати, внески). Ці потоки, а також потік відсоткових нарахувань формують грошовий фонд.

З метою забезпечення прав і законних інтересів громадян – споживачів туристичних послуг туроператор і турагент зобов'язані здійснити фінансове

забезпечення своєї цивільної відповідальності (гарантією банку або іншої кредитної установи) перед туристами.

Задача 2. Скласти фінансову програму турорганізації, розрахувати собівартість реалізації продукції і послуг, визначити суму прибутку від фінансово-господарської діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Показники	Умовн. позначення.	Од. виміру	План на рік
1	2	3	4
Обсяг продажу в натуральному вираженні туристського продукту (кількість турів)	Qобщ	Шт.	500
Обсяг реалізації в грошовому вираженні	Де	тис. грн	2500
Витрати реалізації продукції і послуг	Рп	тис. грн.	2390
Валовий прибуток (збиток) від реалізації	Пр	тис. грн	
Адміністративні витрати	Ав	тис. грн.	275
Виручка від реалізації робіт (послуг) іншої операційної діяльності	Дод	тис. грн	342
Витрати від реалізації робіт (послуг) іншої операційної діяльності	Рі.од	тис. грн.	327
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток, збиток)	Под.	тис. грн	
Інши доходи	Дін	тис. грн.	64
Інши витрати	Рін	тис. грн	58
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток, збиток) планового періоду	Пзд	тис. грн.	
Податок на прибуток від звичайної діяльності	Нзд	тис. грн	
Фінансовий результат від звичайної діяльності після оподаткування	Пзд	тис. грн.	

Прибуток - це один з важливих показників господарської діяльності підприємства. Підприємство може успішно розвиватися в ринкових умовах тільки тоді, коли доходи від реалізації послуг перевершують собівартість. На розмір прибутку впливають такі чинники: обсяг реалізації послуг, собівартість послуг, рівень тарифів на послуги.

Доход (Де) від реалізації туристських послуг туристичних підприємств включає в себе виручку від реалізації туристського продукту:

$$De = \sum Q_{\text{общи}} * Ci, \quad (1)$$

де $Q_{\text{общи}}$ - кількість реалізованих i – турів;

Ci – вартість i – го туру.

З виручки від реалізації туристської продукції (без ПДВ, акцизів, митних зборів) (De) віднімають витрати від реалізації туристської продукції і послуг ($Pп$) і виходить валовий прибуток (збиток) (Pr) від реалізації послуг.

$$Pr = De - Pп \quad (2)$$

Собівартість туристської продукції - один з важливих комплексних показників оцінки результатів економічної діяльності підприємств в сфері туризму. Слід відзначити що в сфері туризму матеріальні потоки складають в основному товарно-нематеріальні цінності, а саме: формування, просування і реалізація турпродукту (право на тур), екскурсійні послуги, послуги гідів-перекладачів, транспортних організацій, страхових компаній; інформаційні, готельні, ресторанні послуги та ін. У свою чергу, у сфері туризму фінансові операції передбачають не окремі одноразові платежі, а безліч розподілених в часі грошових надходжень (платежів) і виплат. Сукупність ряду розподілених у часі платежів прийнято називати потоком платежів, або фінансовим потоком. Як правило, будь-яка фінансова операція в туристській діяльності припускає наявність двох потоків платежів: вхідного — надходження (доходи) і вихідного — виплати (витрати, внески). Ці потоки, а також потік відсоткових нарахувань формують грошовий фонд.

З валового прибутку (збитку) віднімають адміністративні витрати (Av) і витрати від реалізації робіт, послуг іншої операційної діяльності ($Pi.од$) і додають доход від цієї діяльності ($Дод$) і виходить прибуток(збиток) від операційної діяльності ($Под$):

$$Под = Pr - Av - Pi.од + Дод \quad (3)$$

Фінансовий результат – прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування (Пзд) розраховують додаванням до прибутку (збитку) від операційної діяльності (Под) інших доходів (доход від участі в капіталі, фінансові доходи та інші доходи) (Дін) і вилученням інших витрат (фінансові витрати, витрати від участі в капіталі, інші витрати) (Рін):

$$\text{Пзд} = \text{Под} + \text{Дін} - \text{Рін} \quad (4)$$

Обсяг виробництва туристської продукції, при якому величина виручки від реалізації продукції дорівнює її повній собівартості, тобто туристська організація не отримує ні прибутку, ні збитку, називається критичним обсягом виробництва.

Тема 3. Планування джерел фінансування капітальних вкладень

У фінансовому плані туристських підприємств відображаються витрати на капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Важливе місце серед джерел фінансування за рахунок власних коштів підприємства, що спрямовуються на фінансування капітальних вкладень, займають амортизаційні відрахування, призначені для повного відновлення основних фондів.

Сума амортизаційних відрахувань визначається відповідно до ст.8 “Закону України про внесення змін у Закон України “ Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.97 № 289\97, або згідно з методами, прийнятими у бухгалтерському обліку.

Фактичну суму амортизаційних відрахувань звітного періоду за методом, дозволеним у податковому обліку, визначають шляхом використання норм амортизації до балансової вартості певної групи основних фондів на початок звітного періоду.

Балансову вартість групи основних фондів на початок звітного періоду розраховують за формулою

$$Б(a) = Б(a-1) + П(a-1) - В(a-1) - А(a-1), \quad (5)$$

де $Б(a)$ - балансова вартість групи на початок звітного періоду;

$Б(a-1)$ - балансова вартість групи на початок періоду, що передує звітному;

$П(a-1)$ - сума витрат на придбання основних фондів, капітальний ремонт протягом періоду, що передує звітному;

$А(a-1)$ - сума амортизаційних відрахувань, нарахована у періоді, що передує звітному.

$В(a-1)$ – залишкова вартість вибулих основних фондів на початок періоду, що передує звітному.

Норми амортизації встановлюють у відсотках до балансової вартості кожної групи основних фондів на кінець звітного періоду

Планову суму амортизації розраховують таким чином:

а) діючі основні фонди, що знаходяться на балансі на початок планового періоду, розподіляють по групах відповідно до чинного законодавства і визначають їх вартість;

б) розраховують середньорічну вартість основних фондів, що повинні бути введені, і фондів, які вибудуть;

в) визначають середньорічну вартість (Оср) усіх основних фондів:

$$\text{Оср} = \text{Оср}(a-1) - \text{О ср виб.} + \text{О ср.введ.}, \quad (6)$$

де Оср (a-1) - середньорічна вартість основних фондів у звітному періоді;

Оср. виб., Оср.введ. - середньорічна вартість основних фондів відповідно, що належать до списання і введення у плановому періоді;

$$\text{Оср.введ.}(виб) = (\text{O}_{1\text{кв.}} * 10,5 + \text{O}_{2\text{кв.}} * 7,5 + \text{O}_{3\text{кв.}} * 4,5 + \text{O}_{4\text{кв.}} * 1,5) / 12,$$

де O_{1кв.}, O_{2кв.}, O_{3кв.}, O_{4кв.} - вартість основних фондів, введених (вибулих) у відповідних кварталах планового року;

10,5; 7,5; 4,5; 1,5 - середній час дії (відсутності) фондів помісячно протягом року.

Задача 3. Визначити (в тис. грн.) суму амортизаційних відрахувань і розподілити її за призначенням (табл.4); знайти середньорічну вартість призначених до введення основних фондів і розподілити її по кварталах (табл.5); визначити середньорічну вартість призначених для вибуття основних фондів і розподілити її по кварталах (табл. 6); розрахувати середньоквартальну вартість основних фондів (табл. 7).

Таблиця 4

<i>Показники</i>	План на рік	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1	2	3	4	5	6
1.Середньорічна вартість основних фондів на початок року	6275	1568,7	1568,7	1568,8	1568,8
2.Середньорічна вартість введених основних фондів у плановому році					
Разом: 515					
у тому числі:					
1 кв.					
2 кв.					
3 кв.					
4 кв.					
3.Середньорічна вартість вибулих у плановому періоді основних фондів					
Разом : 280					
у тому числі					
1 кв.					
2 кв.					
3 кв.					
4 кв.					
4. Середньорічна вартість основних фондів з розподілом по кварталах					
5. Амортизаційні відрахування (14,2%)					
у тому числі на формування фонду розвитку виробництва підприємства					

Таблиця 5

Термін Введення фондів (квартал)	Вартість введених фондів	Час експлуатації	Формула розрахунку	Середньорічна вартість	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1	132	10,5						
2	119	7,5						
3	103	4,5						
4	161	1,5						
Разом								

Таблиця 6

Термін вибуття основних фондів (квартал)	Вартість вибулих основних фондів	Період вибуття, міс.	Формула розрахунку	Середньорічна вартість, тис.грн.	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1	70	10,5						
2	65	7,5						
3	70	4,5						
4	75	1,5						
Разом								

Таблиця 7

Квартали	Вартість основних фондів, тис. грн.				
	на початок кварталу	введені	вибулі	на кінець кварталу	середньо кварталні
1	6275	132	70		
2		119	65		
3		103	70		
4		161	75		
За рік	6275				

Амортизацію введених в експлуатацію основних фондів нараховують з 1-го числа місяця, наступного за місяцем їх придбання. По вибулих основних фондах нарахування амортизації не проводять з 1-го числа місяця, наступного за місяцем вибуття.

Амортизаційні відрахування по кварталах розподіляють, виходячи з середньорічної вартості основних фондів з урахуванням середньорічної вартості введених основних фондів за мінусом вибулих.

Одна з основних статей витрат у фінансовому плані - витрати на власні капітальні вкладення. При складанні фінансового плану суму капітальних вкладень беруть у розмірі, що включає встановлені норми накладних витрат і планових накопичень.

Джерела фінансування капітальних вкладень: прибуток, амортизація; банківські й бюджетні кредити; кошти від продажу акцій, внески громадян і юридичних осіб; бюджетні асигнування; беззворотні й благодійні внески.

Задача 4. Скласти план фінансування капітальних вкладень на 200 р .

Таблиця 8

Джерела, тис.грн.	Зміни по поточному кварталу		Річний план	У тому числі по кварталах			
	Збіль- шення	Змен- шення		1	2	3	4
1	2	3	4	5	6	7	8
Бюджетні асигнування							
Централізовані кошти			257	52	65	73	67
Довгостроковий кредит.			8200	1600	1900	2200	2500
Мобілізація (+)							
Імобілізація (-)							
У тому числі оборотні активи, зріст (+), зниження (-)							
Разом коштів на фінансування							
Ліміт видачі позики на обладнання для об'єктів виробничого призначення							
Заборгованість по позиках							

Тема 4. Планування джерел фінансування для покриття приросту оборотних коштів

Для визначення приросту нормативу власних оборотних коштів, передбаченого у балансі активів і пасивів туристичного підприємства, треба встановити потребу в нормованих оборотних коштах на плановий рік.

На туристичних підприємствах нормативи оборотних коштів визначають за такими елементами: дебіторська заборгованість, інші матеріали, запасні частини, паливо, малоцінні й швидкозношувальні предмети, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів. При розробці нормативу оборотних коштів слід користуватися “Типовим порядком визначення норм запасів товарно-матеріальних цінностей” від 15.06.1993р. № 70.

У складі власних оборотних коштів ураховують сталі пасиви, що являють собою заборгованість туроператорів і турагентів, яка має постійний характер. Приріст нормативу власних оборотних коштів на плановий рік розраховують за формою, наведеною у табл.9.

Задача 5. Провести розрахунок відрахувань від прибутку на приріст нормативу оборотних коштів (табл.9)

Таблиця 9

Показники, тис.грн.	План на рік, тис.грн.	У тому числі			
		1 кв	2 кв	3 кв	4 кв
1. Норматив власних оборотних коштів на 1 січня планового року	422	х	х	х	Х
2. Виручка від реалізації послуг у плановому році (квартали в %)	2113	24	26	23	27
3. Норма власних оборотних коштів з урахуванням прискорення обертання, %	22,0				
4. Норматив власних оборотних коштів на плановий рік (кінець кварталу)					
5. Приріст нормативу					

Тема 5. Планування виплат по відсотках за банківський кредит

У випадку, коли власного прибутку недостатньо для покриття нестачі оборотних коштів, підприємство бере позику в банку.

В умовах комерційної діяльності і для забезпечення господарського розрахунку банки будують кредитні відносини з підприємствами на договірній основі з додержанням таких принципів:

строковості, платності, повернення, прямого характеру кредитування; переходу від об'єкта до суб'єкта кредитування з урахуванням оцінки платоспроможності суб'єкта в цілому.

Об'єктами кредитування можуть бути :

- матеріальні запаси і виробничі затрати;
- приріст нормативу оборотних коштів;
- витрати по незавершеному виробництву;
- оплата обладнання;
- експортні й імпорتنі контракти в зовнішньоекономічній діяльності.

Кредити можуть надаватися як під кредитні об'єкти і цілі, так і підприємству в цілому як суб'єкту кредитування.

Усі питання, пов'язані з визначенням умов видачі й повернення кредиту, взаємні обов'язки сторін, їх економічна відповідальність за невиконання умов оговорюють у кредитній угоді. Для видачі кредиту під визначений об'єкт підприємство дає відомості про залишки цінностей і витрат, під які просять кредит, з вказівкою розміру власних джерел їх покриття (частина нормативу і дебіторської заборгованості, що відносяться до кредитованого об'єкта) і розрахунок оцінки платоспроможності підприємства.

Кредит (довгостроковий) на капітальні вкладення видають тільки за умови окупності кредитованого заходу і техніко-економічного обґрунтування кредиту з конкретизацією строків повернення.

Задача 6. Провести розрахунок потреби (в тис. грн.) в короткостроковому кредиті й плати за його використання (табл.10).

Таблиця 10

<i>Показники</i>	План на рік	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1	2	3	4	5	6
Позики на заготівлю товарно-матеріальних цінностей					
1. Витрати на сировину і матеріали					
2. Однодобові витрати матеріалів					
3. Запас матеріальних цінностей при нормативі 65 діб					
4. Джерела покриття власними оборотними коштами у межах нормативу		150	200	180	200
5. Потреба у кредиті					
6. Плата за кредит, відсотків річних					
7. Кредити під розрахункові документи		40	80	80	80
8. Плата за кредит, % річних					
9. Кредити під інші цілі		15	10	11	11
10. Плата за кредит, % річних					
11. Разом плата за кредит					

Задача 7. Провести розрахунок плати (в тис. грн.) за довгостроковий кредит за періодами виникнення заборгованості.

Таблиця 11

<i>Показники</i>	План на рік	У тому числі			
		1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1.Позика, одержана до планового періоду	88				
2.Відсотки за користування позикою, одержаною до планового року (6 міс.)					
3.Відсотки за користування позикою у плановому році					
4.Довгострокові позики, одержані у плановому році	82	16	19	22	25
5.Відсотки за користування позикою, одержаною у плановому році					
у тому числі по кварталах:					
1					
2					
3					
4					
Разом:					
6. Плата за використання позики при введенні основних фондів у листопаді планового року					

Тема 6. Розподіл прибутку підприємства

Прибуток - один з основних джерел видатків до бюджету, створення фондів спеціального призначення, фінансового забезпечення потреб розширеного виробництва основних фондів і оборотних коштів та покриття інших планових витрат.

Задача 8. Розподілити прибуток (в тис. грн.) за напрямками використання

Таблиця 12

<i>Показники</i>	План на рік	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1. Прибуток від реалізації туристської продукції					
2. Інший операційний прибуток					
3. Усього прибуток					
4. Видатки до бюджету					
5. Прибуток, залишений у розпорядженні підприємства					
5.1. Резервний фонд					
5.2. Фонди спеціального призначення					
у тому числі					
поповнення оборотних коштів					
виплата відсотків за довгостроковими кредитами					
капітальні вкладення					
інші напрямки, передбачені у колективній угоді					

Тема 7. Зведений баланс активів і пасивів підприємства

Зведений баланс активів і пасивів підприємства складається з двох розділів: “Джерела коштів” і “Витрати і відрахування коштів”

За джерелами формування коштів надходження розподіляють на три групи:

- грошові надбутки, що виступають у формі прибутку;
- внутрішні фінансові ресурси підприємства у вигляді : амортизаційних відрахувань, що надходять у складі виручки від реалізованих послуг на розрахунковий рахунок підприємства, виручка від реалізації вибулого майна, що належить до основних фондів;
- зовнішні джерела : кредит банку, асигнування з бюджету.

Кошти, передбачені річним фінансовим планом, розподіляють за цільовим призначенням. Так, прибуток спрямовують на внески до бюджету податку на прибуток, створення резервного фонду і фондів економічного стимулювання, у тому числі на виплати відсотків за використання довгострокового кредиту.

Сума амортизаційних відрахувань-це джерело для фінансування капітальних вкладень. Приріст сталих пасивів спрямовують на покриття приросту нормативу оборотних коштів.

Задача 9. Скласти зведений фінансовий план підприємства (тис. грн.)

Таблиця 13

<i>Статті</i>	Разом на рік	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.
1	2	3	4	5	6
Джерела коштів					
1. Прибуток					
у тому числі виручка від реалізації вибулого майна					
2. Амортизація					
3. Довгострокові позики банку на фінансування капітальних вкладень					
4.Джерела формування державних капітальних вкладень					

Продовження табл.13

1	2	3	4	5	6
5. Доходи від здачі обладнання в оренду, приріст сталих пасивів					
Разом надходжень:					
Витрати					
1. Державні капітальні вкладення					
2. Резервний фонд					
3. Фонд спеціального призначення					
у тому числі:					
3.1. За рахунок прибутку:					
Відсотки і повернення позики банку					
Покриття нестачі власних оборотних коштів					
Фінансування капітальних вкладень та інше					
3.2. Амортизаційні відрахування					
4.					
5.					
6. Видатки до бюджету					
7. Приріст нормативу оборотних коштів, що покриваються за рахунок сталих пасивів.					
Разом витрат:					

Слід мати на увазі, що номенклатура наведених у табл.13 статей більш широка ніж цього потребують розрахунки .

ДОХОДИ ЗВЕДЕНОГО, ДЕРЖАВНОГО Й МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ НА 2001 РІК

Найменування доходів згідно з бюджетною класифікацією	Зведений бюджет			Державний бюджет			Місцеві бюджети		
	Всього	загальний фонд	спеціальний фонд	Всього	загальний фонд	спеціальний фонд	Всього	загальний фонд	спеціальний фонд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Податкові надходження	35665100,5	34478076,5	1187024,0	23522610,5	23042903,5	479707,0	12142490,0	11435173,0	707317,0
1.1) податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринк. вартості	15417800,0	15290483,0	127317,0	6468850,0	646885,0	0,0	8948950,0	8821633,0	127317,0
1.1.1) прибутковий податок з громадян	6930000,0	6930000,0	-	-	-	-	6930000,0	6930000,0	-
1.1.2) податок на прибуток	8487800,0	8360483,0	127317,0	6468850,0	6468850,0	-	2018950,0	1891633,0	127317,0
1.2) податки на власність	580000,0	-	580000,0	-	-	-	580000,0	-	580000,0
1.3) збори за використан- ня природних ресурсів	1951907,0	1582820,0	369087,0	657997,0	288910,0	369087,0	1293910,0	1293910,0	-
1.4) внутрішні податки на товари та послуги	14944954,0	14944954,0	0,0	14515124, 0	14515124,0	0,0	429830,0	429830,0	0,0
-податок на додану вартість	11628700,0	11628700,0	0,0	11628700, 0	11628700,0				
-акцизний збір з вироб- лених в Україні товарів	2260064,0	2260064,0	-	2140234,0	2140234,0	-	119830,0	119830,0	
-акцизний збір з ввезених на Україну товарів	595374,0	595374,0	-	595374,0	595374,0	-			
-плата за ліцензії на певні види господарс. діяльності	207816,0	207816,0	0,0	150816,0	150816,0	0,0	57000,0	57000,0	0,0
1.5) одатки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	1726349,5	1712489,5	13860,0	1726349,5	1712489,5	13860,0	-	-	-
1.6) інші податки	1044090,0	947330,0	96760,0	154290,0	57530,0	96760,0	889800,0	889800,0	-
- місцеві податки і збори	495000,0	495000,0					495000,0	495000,0	

Продовження додат.1.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
150000,0	150000,0					150000,0	150000,0		
234600,0	234600,0					234600,0	234600,0		
96760,0		96760,0	96760,0		96760,0	0,0			
16483800,0	8060961,6	8422838,4	15671222,8	7583752,5	8087470,3	812577,2	477209,1	335368,1	
7903095,0	6608221,2	1294873,8	7798385,0	6503511,2	1294873,8	104710,0	104710,0	-	
20000,0	20000,0		20000,0	20000,0					
485368,0	43088,0	442280,0	485368,0	43088,0	442280,0				
5970362,0	5765293,2	205068,8	5902462,0	5697393,2	205068,8	67900,0	67900,0		
874549,1	874549,1		637500,0	637500,0		237049,1	237049,1		
2900000,0	290000,0		105000,0	105000,0		185000,0	185000,0		
- митні збори	390000,0	390000,0		390000,0	390000,0				
2.3) надходження від штрафів та фінансових санкцій	164640,0	164640,0		100640,0	100640,0		64000,0	64000,0	
2.4) інші неподаткові надходження	7541515,9	413551,3	7127964,6	7134697,8	342101,3	6792596,5	406818,1	71450,0	335368,1
3. Доходи від операцій з капіталом	290600,0	290600,0	0,0	110600,0	110600,0	0,0	180000,0	180000,0	0,0
3.1) надходження від продажу основного капіталу	40600,0	40600,0		40600,0	40600,0	0,0			
3.2) надходження від продажу землі і нематеріальних активів	200000,0	200000,0		20000,0	20000,0		180000,0	180000,0	
4. Офіційні трансферти	51700,0		51700,0	51700,0		51700,0			

Продовження додат. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.1) надходження від секретаріату ООН за участь у миротворчих операціях	51700,0		51700,0	51700,0		51700,0			
5. Цільові фонди	422362,7	215000,0	207362,7	284670,0	215000,0	69670,0	137692,7		137692,7
РАЗОМ ДОХОДІВ (без урахування міжбюджетних трансфертів)	52913563,2	43044638,1	9868925,1	39640803,3	30952256,0	8688547,3	13272759,9	12092382,1	1180377,8
Офіційні трансферти				2349985,2	2349985,2	0,0	6988513,8	4060397,8	2928116,0
- кошти, що надходять до державного бюджету з інших бюджетів				2349985,2	2349985,5				
- дотації, що одержують з державного бюджету							3817697,8	3817697,8	
- субвенції з державного бюджету на ліквідацію наслідків стихійного лиха							57700,0	57700,0	
- субвенції з держбюджету на фінансування пільг та субсидій населенню							2896416,0		2896416,0
ВСЬОГО ДОХОДІВ	52313563,2	43044638,1	9868925,1	41990788,5	33302241,2	8688547,3	20261273,7	16152779,9	4108493,8
Фінансування	0,0	-674695,4	674595,4	0,0	-674695,4				
РЕСУРСИ - разом	52913563,2	42369942,7	10543620,5	41990788,5	32627545,8	9363242,7	20261273,7	16152779,9	4108493,8

ВИДАТКИ ЗВЕДЕНОГО, ДЕРЖАВНОГО Й МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ на 2001 р.

Найменування видатків з функціональною класифікацією	Зведений бюджет			Державний бюджет			Місцеві бюджети		
	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Державне управління	3007521,3	2913764,5	93756,2	2722034,9	2628278,1	93756,8	285486,4	285486,4	
1.1) функціонування законодавчої та виконавчої влади	1508314,1	1414557,3	93756,8	1222827,7	1129070,9	93756,8	285486,4	285486,4	
1.2) утримання фінансових і фіскальних органів	1225669,8	1225669,8		1225669,8	1225669,8				
1.3) статистичні служби	107014,8	107014,8		107014,8	107014,8				
2. Судова влада	285096,0	285096,0		285096,0	285096,0				
3. Міжнародна діяльність	773394,7	757606,9	15787,8	773394,7	757606,9	15787,8			
4. Фундаментальні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу	768990,0	654329,2	114660,8	768990,0	654329,2	114660,8			
5. Національна оборона	2727072,2	1959982,9	767089,3	2727072,2	1959982,9	767089,3			
6. Правоохоронна діяльність та забезпечення безпеки держави	2951678,9	2570625,5	381053,4	2877030,3	2495976,9	381053,4	74648,6	74648,5	
7. Освіта	8230686,5	6884916,7	1345769,8	3217842,5	1987432,5	1230410,0	5012844,0	4897484,2	115359,8
8. Охорона здоров'я	5598652,8	5233402,3	365250,3	1218865,9	1031449,9	187416,0	4379786,7	4201952,4	177834,3
9. Соціальний захист та соціальне забезпечення	9146400,6	4987279,7	4159120,9	4559809,2	3312809,2	1247000,0	4586591,4	1674470,5	2912120,9
10. Житлово-комунальне господарство	1011366,9	1009881,3	1485,6	2150,6	2150,6		1009216,4	1007730,8	1485,6
10.1) житлове господарство	676241,1	674755,5	1485,6	2110,5	2110,5		674130,6	672645,0	1485,6

Продовження додатку 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10.2) комунальне господарство	335085,8	335085,8					335085,8	335085,8	
11. Культура і мистецтво	496621,6	468848,0	27773,6	190488,9	184977,0	5511,9	306132,7	283871,0	22261,7
12. Засоби масової інформації	204361,3	179231,3	25130,0	198057,7	172927,7	25130,0	6303,6	6303,6	
13. Фізична культура і спорт	181492,0	178770,2	2721,8	98948,9	98948,9	0,0	82543,1	79821,3	2721,8
14. Промисловість і енергетика	2706787,0	2337700,0	369087,0	2706787,0	2337700,0	369087,0			
14.1) паливно-енергетичний комплекс	2273700,0	2273700,0		2273700,0	2273700,0				
14.2) підприємства оборонного й машинобудівного комплексів	45000,0	45000,0		45000,0	45000,0				
15. Будівництво	995851,6	868414,1	127467,5	455564,6	455414,1	150,5	540317,0	413000,0	127317,0
15.1) будівництво	977887,6	850420,1	127467,5	437570,6	437420,1	150,5	540317,0	413000,0	127317,0
15.2) архітектура	17994,0	17994,0		17944,0	17944,0				
16. Сільське господарство, лісове господарство, рибальство і мисливство	1130124,9	914117,4	216007,5	1130124,9	914117,4	216007,5			
16.1) сільськогосподарське виробництво	569384,6	472624,6	96760,0	569384,6	472624,6	96760,0			
16.2) лісове господарство і мисливство	67238,1	65689,1	1639,0	67328,1	65689,1	1639,0			
17. Транспорт, дорожнє господарство, зв'язок, телекомунікації та інформатика	1570742,4	778700,6	792041,8	756886,7	544844,9	212041,8	813855,7	233855,7	580000,0
18. Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	698385,9	445967,1	252418,8	531235,9	310517,1	220718,8	167150,0	135450,0	31700,0

Продовження додатку 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19.Заходи, пов'язані з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи та соціальним захистом населення	1843999,0	1843799,0	200,0	1873999,0	1843799,0	200,0			
20.Охорона навколишнього природного середовища	139701,0	118169,0	21532,0	139628,0	118096,0	21532,0	73,0	73,0	
21.Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій	199586,4	196476,9	3109,5	138146,4	135036,9	3109,5	61440,0	61440,0	
22.Поповнення державних запасів і резервів	29257,7	17984,5	11273,2	29257,7	17984,5	11273,2			
23.Обслуговування державного боргу	6040261,9	5842099,7	198162,2	6040261,9	5842099,7	198162,2			
23.1) обслуговування внутрішнього державного боргу	2030049,9	2030049,9		2030049,9	2030049,9	0,0			
23.2) обслуговування зовнішнього державного боргу	4010212,0	3812049,8	198162,2	1040212,0	3812049,8	198162,2			
24. Цільові фонди	160362,7		160362,7	22670,0		22670,0	137692,7		137692,7
24.1) фонд охорони навколишнього природного середовища.	75566,7		75566,7	22670,0		22670,0	52896,7		52896,7
24.2) цільові фонди, утворені органами місцевого самоврядуванням	84796,0		84796,0				84796,0		84796,0

Продовження додатку 1

25.Видатки, не віднесені до основних груп	2015138,1	922779,9	1092358,2	1567930,9	475572,7	1092358,2	447207,2	447207,2	
25.1) резервні фонди	610207,2	610207,2		300000,0	300000,0		310207,2	310207,2	
25.2) проведення виборів	9361,8	9361,8		9361,8	9361,8				
РАЗОМ ВИДАТКИ	52913563,2	42369942,7	10543620,5	35002274,7	28567148,0	6435126,7	17911288,5	13802794,7	4108493,8
25.3) Кошти, що передаються до інших бюджетів				6988513,8	4060397,8	2928116,0	2349985,2	2349985,2	
- кошти, що передаються до державного бюджету з інших бюджетів							2349985,2	2349985,2	
- дотації вирівнювання, що передаються з державного бюджету до інших бюджетів				3817697,8	3817697,8	0,0			
- субвенції, що передаються з державного бюджету на ліквідацію наслідків стихійного лиха				57700,0	57700,0				
- субвенція, що передається з державного бюджету на фінансування пільг та субсидій населенню				2896416,0	0,0	2896416,0			

Доходи Державного бюджету України на 2008 р. (тис.грн.)

Код	Найменування показників згідно з бюджетною класифікацією	Всього	Загальний фонд	Спеціальний фонд
1	2	3	4	5
Всього доходів		221 161 617,3	174 012 503,9	47 149 113,4
40000000	Офіційні трансферти	7 423 199,1	7 423 199,1	
41010100	Кошти, що надходять до Державного бюджету з інших бюджетів	7 423 199,1	7 423 199,1	
Разом доходів (без урахування міжбюджетних трансфертів)		213 738 418,2	166 589 304,8	47 149 113,4
10000000	Податкові надходження	163 511 537,1	148 891 176,7	14 620 360,4
<i>11000000</i>	<i>Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості</i>	42 281 815,4	40 606 000,0	1 675 815,4
11020000	Податок на прибуток підприємств	42 281 815,4	40 606 000,0	1 675 815,4
<i>13000000</i>	<i>Збори за спеціальне використання природних ресурсів</i>	2 815 932,0	2 131 893,1	684 038,9
13010000	Збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду	133 223,3	133 223,3	
13020000	Збір за спеціальне водокористування	562 375,1	562 375,1	
13030000	Платежі за користування надрами	1 216 533,6	1 205 394,7	11 138,9
13040000	Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету	902 600,0	229 700,0	672 900,0
<i>14000000</i>	<i>Внутрішні податки на товари й послуги</i>	105 406 249,7	98 414 493,6	6 991 756,1
14010000	Податок на додану вартість	91 116 090,3	89 094 794,6	2 021 295,7
14020000	Акцизний збір із вироблених в Україні товарів	11 133 120,0	8 285 750,0	2 847 370,0
14030000	Акцизний збір із ввезених на територію України товарів	2 573 152,4	450 035,0	2 123 090,4
14060000	Плата за ліцензії на певні види господарської діяльності	583 914,0	583 914,0	

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5
15000000	Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	12 589 540,0	7 732 790,0	4 856 750,0
15010000	Ввізне мито	12 096 000,0	7 252 000,0	4 844 000,0
15020000	Вивізне мито	364 840,0	364 840,0	
15030000	Кошти, отримані за вчинення консульських дій	128 700,0	115 950,0	12 750,0
16000000	Інші податки	418 000,0	6 000,0	412 000,0
20000000	Неподаткові надходження	43 961 286,4	17 373 283,7	26 588 002,7
21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	17 367 624,5	14 722 079,1	2 645 545,4
21010000	Частина прибутку (доходу) господарських організацій, що вилучається до бюджету	1 659 207,0	1 375 807,0	283 400,0
21020000	Надходження від перевищення валових доходів над видатками Національного банку України	3 813 944,0	3 813 944,0	
21030000	Надходження від грошово-речових лотерей	72 000,0	72 000,0	
21050000	Надходження від розміщення в установах банків тимчасово вільних бюджетних коштів	8 000,0	8 000,0	
21060000	Рентна плата	10 599 704,7	8 791 778,1	1 807 926,6
21080000	Інші надходження	1 214 768,8	660 550,0	554 218,8
22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу	1 988 404,4	1 897 090,0	91 314,4
22060000	Плата за надання послуг службою дозвільної системи органів внутрішніх справ	3 650,0	3 650,0	
22070000	Виконавчий збір	100 000,0	50 000,0	50 000,0
22080000	Плата за оренду цілісних майнових комплексів та іншого державного майна	550 000,0	550 000,0	
22090000	Державне мито	388 240,0	388 240,0	
22100000	Митні збори	660 000,0	660 000,0	
22110000	Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	128 000,0	128 000,0	
22120000	Плата за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення	1 200,0	1 200,0	
24000000	Інші неподаткові надходження	12 605 042,5	754 114,6	11 850 927,9

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5
24010000	Надходження коштів від реалізації конфіскованого майна	34 900,0	34 900,0	
24030000	Надходження сум кредиторської та депонентської заборгованості підприємств, організацій та установ, щодо яких минув строк позовної давності	8 650,0	8 650,0	
24040000	Надходження коштів від реалізації матеріальної частини виробів військового призначення, що належать Національному космічному агентству України	50,0		50,0
24050000	Надходження коштів від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, іншого майна Збройних сил України та інших утворених згідно з законодавством військових формувань і правоохоронних органів	606 384,6	225 000,0	381 384,6
24060000	Інші надходження	488 657,2	394 840,0	93 787,2
24090000	Портовий (адміністративний) збір	26 000,0	2 600,0	23 400,0
24110000	Доходи від операцій з кредитування та надання гарантій	88 694,6	88 094,6	600,0
24120000	Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію	3 607 403,3		3 607 403,3
24130000	Надходження коштів від погашення заборгованості ДП "НАЕК "Енергоатом" перед галузевим фондом створення ядерно-паливного циклу в Україні за придбаний концентрат природного урану та поставлене йому на компенсаційній основі протягом 1994-1999 років ядерне паливо	229 860,4		229 860,4
24140000	Додаткові збори на виплату пенсій	6 086 962,4		6 086 962,4
24140100	Сплата збору з купівлі-продажу валюти	1 623 141,6		1 623 141,6
24140200	Сплата збору з торгівлі ювелірними виробами із золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння	34 997,4		34 997,4
24140300	Сплата збору при відчуженні легкових автомобілів	1 871 039,0		1 871 039,0
24140500	Сплата збору з операцій купівлі-продажу нерухомого майна	1 427 480,0		1 427 480,0

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5
24140600	Сплата збору з послуг стільникового рухомого зв'язку	1 664 081,9		1 664 081,9
24150000	Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності	1 427 480,0		1 427 480,0
25000000	Власні надходження бюджетних установ	12 000 215,0		12 000 215,0
25010000	Плата за послуги, що надаються бюджетними установами	11 526 764,9		11 526 764,9
25020000	Інші джерела власних надходжень бюджетних установ	473 450,1		473 450,1
30000000	Доходи від операцій з капіталом	5 396 744,4	243 744,4	5 153 000,0
31000000	Надходження від продажу основного капіталу	47 500,0	47 500,0	
32000000	Надходження від реалізації державних запасів товарів	1 023 000,0	20 000,0	1 003 000,0
33000000	Надходження від продажу землі і нематеріальних активів	4 326 244,4	176 244,4	4 150 000,0
40000000	Офіційні трансферти	95 343,7	81 100,0	14 243,7
42000000	Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	95 343,7	81 100,0	14 243,7
42010000	Надходження від секретаріату ООН за участь українського контингенту у миротворчих операціях	161 496,0	152 200,0	9 296,0
50000000	Цільові фонди	773 506,6		773 506,6
50070000	Платежі до Фонду України соціального захисту інвалідів	167 800,0		167 800,0
50080000	Збір за забруднення навколишнього природного середовища	605 706,6		605 706,6

Розподіл видатків Державного бюджету України на 2008 рік

тис.грн.

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування показників згідно з класифікацією видатків та кредитування державного бюджету	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Разом
		Всього	поточні	капітальні	Всього	поточні	капітальні	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	ВСЬОГО:	191 353 361,8	156 924 535,8	32 358 826,0	46 388 867,0	22 085 676,2	24 303 190,8	237 742 228,8
0110000	Апарат Верховної Ради України	806 793,0	701 874,5	104 918,5	53 577,5	48 164,2	5 413,3	860 370,5
0300000	Державне управління справами	1 149 742,9	752 441,3	397 301,6	87 186,3	76 836,2	10 350,1	1 236 929,2
0410000	Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України	423 165,3	325 657,2	97 508,1	4 917,8	4 886,1	31,7	428 083,1
0500000	Державна судова адміністрація України	2 448 631,3	2 299 764,3	148 867,0	26 914,4	25 863,4	1 051,0	2 475 545,7
0600000	Верховний Суд України	121 786,8	114 786,8	7 000,0	500,0	500,0	-	122 286,8
0700000	Вищий господарський суд України	88 734,2	76 234,2	12 500,0	-	-	-	88 734,2
0800000	Конституційний Суд України	61 105,8	54 778,1	6 327,7	-	-	-	61 105,8
0900000	Генеральна прокуратура України	1 139 188,9	1 095 372,4	43 816,5	560,0	360,0	200,0	1 139 748,9
1000000	Міністерство внутрішніх справ України	7 277 512,4	7 030 625,5	246 886,9	1 776 549,1	1 579 028,3	189 492,6	8 084 965,8
1100000	Міністерство палива та енергетики України	2 110 587,4	58 799,1	2 051 788,3	2 961 496,2	27 280,2	2 934 216,0	5 072 083,6
1200000	Міністерство економіки	273 209,4	204 367,8	68 841,6	4 289,2	170,4	4 118,8	277 498,6
1300000	Міністерство вугільної промисловості	4 293 119,5	265 473,8	4 027 645,7	3 444 609,5	530,1	3 444 079,4	7 737 729,0
1400000	Міністерство закордонних справ України	856 506,5	752 496,1	104 010,4	19 004,7	16 048,3	2 956,4	875 511,2
1700000	Державний комітет телебачення і радіомовлення України	622 030,1	540 413,1	81 617,0	100 896,2	91 113,7	9 782,5	722 926,3
1800000	Міністерство культури і мистецтв України	1 160 242,7	1 041 008,9	119 233,8	103 986,6	94 599,7	9 386,9	1 264 229,3

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1900000	Державний комітет лісового господарства	530 551,2	351 737,6	178 813,6	21 134,9	15 504,1	5 630,8	551 686,1
2100000	Міністерство оборони України	8 903 662,9	7 209 506,6	1 694 156,3	999 850,4	683 669,6	316 180,8	9 903 513,3
2200000	Міністерство освіти і науки України	11 139 424,2	10 236 594,8	902 829,4	4 364 049,7	3 704 077,0	659 972,7	15 503 473,9
2300000	Міністерство охорони здоров'я України	4 722 818,6	3 526 875,7	1 195 942,9	1 022 934,5	872 060,6	150 873,9	5 745 753,1
2400000	Міністерство охорони навколишнього природного середовища України	683 639,7	563 446,1	120 193,6	1 047 619,2	84 459,8	963 159,4	1 731 258,9
2500000	Міністерство праці та соціальної політики	3 556 110,1	3 204 819,2	351 290,9	395 667,4	117 088,2	278 579,2	3 951 777,5
2507000	Фонд соціального захисту інвалідів	471 362,4	377 172,0	94 190,4	188 458,8	58 454,7	130 004,1	659 821,2
2600000	Міністерство промислової політики України	814 172,2	45 122,3	769 049,9	44 295,8	16 386,4	27 909,4	858 468,0
2700000	Міністерство з питань житлово-комунального господарства України	414 989,9	20 117,6	394 872,3	550 637,0	508,8	550 128,2	965 626,9
2750000	Міністерство регіонального розвитку та будівництва України	284 198,4	100 855,7	183 342,7	6 918,0	5 343,0	1 575,0	291 116,4
2800000	Міністерство аграрної політики України	8 342 187,5	2 393 970,2	5 948 217,3	3 074 492,8	867 601,4	2 206 891,4	11 416 680,3
3000000	Державний комітет статистики України	480 017,8	463 748,9	16 268,9	74 484,8	48 048,3	26 436,5	554 502,6
3100000	Міністерство транспорту та зв'язку України	2 320 070,9	749 829,9	1 570 241,0	394 816,2	324 400,3	70 415,9	2 714 887,1
3200000	Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій	3 303 232,8	2 623 024,4	680 208,4	529 093,1	387 130,7	141 962,4	3 832 325,9
3400000	Міністерство України у справах молоді та спорту	1 156 145,3	827 782,2	328 363,1	34 364,6	29 713,9	4 650,7	1 190 509,9
3500000	Міністерство фінансів України	19 781 581,1	18 829 929,5	951 651,6	459 786,1	331 732,5	128 053,6	20 241 367,2
3501000	Апарат Міністерства фінансів України	13 125 522,8	12 557 853,1	567 669,7	131 971,7	101 436,8	30 534,9	13 257 494,5
3502000	Фонд державного майна України	181 915,6	172 969,2	8 946,4	8 219,5	8 219,5	0,0	190 135,1
3504000	Державне казначейство України	16 551,9	16 551,9	0,0	0,0	0,0	0,0	16 551,9
3505000	Головне контрольно-ревізійне управління України	528 150,7	497 150,7	31 000,0	107,5	107,5	0,0	528 258,2

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3506000	Державна митна служба України	1 648 905,9	1 511 936,5	136 969,4	7 073,6	4 979,0	2 094,6	1 655 979,5
350700	Державна податкова адміністрація України	4 280 534,2	4 073 468,1	207 066,1	312 413,8	216 989,7	95 424,1	4 592 948,0
3510000	Міністерство фінансів України (загальнодержавні видатки)	60 808 266,5	57 290 266,5	1 448 000,0	8 424 846,2	8 086 962,4	337 883,8	69 233 112,7
3511030	Резервний фонд	2 070 000,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2 070 000,0
3511050	Дотації вирівнювання з державного бюджету місцевим бюджетам	28 810 449,2	28 810 449,2	0,0	0,0	0,0	0,0	28 810 449,2
3511060	Додаткові дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	756 261,2	756 261,2	0,0	0,0	0,0	0,0	756 261,2
3511110	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на заходи щодо оплати громадянами громадянами за житлово-комунальні послуги та енергоносіїв в рахунок часткової компенсації втрат від знецінення грошових заощаджень	0,0	0,0	0,0	2 000 000,0	2 000 000,0	0,0	2 000 000,0
3513000	Пенсійний фонд	27 569 656,1	27 569 656,1		6 086 962,4	6 086 962,4		33 656 618,5
3600000	Міністерство юстиції України	947 500,9	906 151,7	41 349,2	224 919,1	177 387,7	47 531,4	1 172 420,0
5000000	Державний комітет України по водному господарству	787 781,9	731 114,8	56 667,1	401 674,9	183 634,9	218 040,0	1 189 456,8
5120000	Державний комітет України з державного матеріального резерву	51 379,4	44 414,4	6 965,0	1 062 017,1	186 594,2	875 422,9	1 113 396,5
5270000	Державний комітет ядерного регулювання	22 802,5	21 515,9	1 286,6	0,0	0,0	0,0	22 802,5
5320000	Державний комітет України у справах національностей та міграції	99 698,8	28 533,9	71 164,9	0,0	0,0	0,0	99 698,8
5340000	Адміністрація Державної прикордонної служби України	1 700 968,3	1 493 024,8	207 943,5	29 185,5	11 617,8	17 567,7	1 730 153,8

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5490000	Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду	224 680,2	147 340,5	77 339,7	1 500,0	-	1 500,0	226 180,2
5500000	Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг	24 455,1	23 115,1	1 340,0	0,0	0,0	0,0	24 455,1
5530000	Державний комітет фінансового моніторингу	51 428,8	49 810,2	1 618,6	1 147,3	1 147,3		52 576,1
5560000	Національна комісія з питань регулювання зв'язку	24 263,9	22 351,0	1 912,9				24 263,9
5960000	Головне управління розвідки Міністерства оборони України	314 999,5	193 775,4	121 224,1	1 008,7	898,5	110,2	316 008,2
5980000	Вища рада юстиції	17 372,1	16 472,1	900,0				17 372,1
5990000	Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини	28 382,4	21 882,4	6 500,0	0,0	0,0	0,0	28 382,4
6010000	Антимонопольний комітет України	63 384,6	61 173,8	2 210,8	3 447,5	3 094,4	353,1	66 832,1
6020000	Вища атестаційна комісія України	4 537,8	4 367,3	170,5	0,0	0,0	0,0	4 537,8
6070000	Державний департамент України з питань виконання покарань	1 973 413,3	1 898 183,3	75 230,0	210 000,0	207 840,0	2 160,0	2 183 413,3
6110000	Державний комітет архівів України	105 487,4	40 984,6	64 502,8	1 216,5	1 001,9	214,6	106 703,9
6120000	Головне управління державної служби Україн	67 918,7	58 331,4	9 587,3	600,0	557,3	42,7	68 518,7
6130000	Український інститут національної пам'яті	15 887,1	13 845,9	2 041,2				15 887,1
6150000	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	48 026,9	43 731,1	4 295,8	0,0	0,0	0,0	48 026,9
6170000	Державна служба експортного контролю України	8 333,0	8 022,7	310,3	0,0	0,0	0,0	8 333,0
6240000	Державне агентство України з інвестиції та інновацій	162 368,6	135 242,3	27 126,3				162 368,6

Продовження додатку 2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6370000	Національна комісія регулювання електроенергетики України	33 595,4	28 652,7	4 942,7	5 829,6	0,0	5 829,6	39 425,0
6380000	Національне космічне агентство України	642 455,1	125 215,1	517 240,0	178 175,0	3 375,0	174 800,0	820 630,1
6440000	Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	27 038,9	23 374,9	3 664,0	0,0	0,0	0,0	27 038,9
6500000	Рада національної безпеки і оборони України	60 559,6	40 708,6	19 851,0	2 160,0	0,0	2 160,0	62 719,6
6510000	Рахункова палата	75 241,7	65 917,3	9 324,4	0,0	0,0	0,0	75 241,7
6520000	Служба безпеки України	1 959 172,4	1 687 674,9	271 497,5	70 365,4	55 932,0	14 433,4	2 029 537,8
6540000	Національна академія наук України	2 076 038,8	162 451,5	1 913 587,3	408 329,2	5 504,4	402 824,8	2 484 368,0
6550000	Академія педагогічних наук України	88 913,1	26 944,1	61 969,0	13 422,0	8 829,5	4 592,5	102 335,1
6600000	Управління державної охорони України	193 129,0	158 575,6	34 553,4	510,0	200,0	310,0	193 639,0
6620000	Служба зовнішньої розвідки України	349 902,9	276 551,0	73 351,9	2 407,0	2 245,0	162,0	352 309,9
6730000	Центральна виборча комісія	82 023,4	45 975,2	36 048,2	0,0	0,0	0,0	82 023,4
7710000	Рада міністрів Автономної Республіки Крим	57 228,3	55 913,3	1 315,0	245,5	243,5	2,0	57 473,8
7720000	Вінницька обласна державна адміністрація	173 205,2	145 388,8	27 816,4	2 701,2	2 561,2	140,0	175 906,4
7730000	Волинська обласна державна адміністрація	77 312,9	75 631,4	1 681,5	2 072,5	1 713,5	359,0	79 385,4
7740000	Дніпропетровська обласна державна адміністрація	110 220,3	108 426,3	1 794,0	3 209,5	3 055,1	154,4	113 429,8
7750000	Донецька обласна державна адміністрація	97 862,6	96 007,8	1 854,8	3 717,7	3 314,3	403,4	101 580,3
7760000	Житомирська обласна державна адміністрація	104 660,9	102 415,1	2 245,8	1 024,8	864,8	160,0	105 685,7
7770000	Закарпатська обласна державна адміністрація	104 607,4	89 288,8	15 318,6	1 145,2	995,2	150,0	105 752,6
7780000	Запорізька обласна державна адміністрація	90 606,2	88 782,3	1 823,9	2 218,0	2 075,3	142,7	92 824,2

Продовження додатку 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7790000	Івано-Франківська обласна державна адміністрація	1 031 827,6	555 549,5	476 278,1	2 018,3	1 847,3	171,0	1 033 845,9
7800000	Київська обласна державна адміністрація	121 633,0	118 929,7	2 703,3	3 148,4	2 929,4	219,0	124 781,4
7810000	Кіровоградська обласна державна адміністрація	89 701,4	87 865,6	1 835,8	1 745,5	1 663,5	82,0	91 446,9
7820000	Луганська обласна державна адміністрація	89 711,7	87 961,3	1 750,4	1 957,3	1 775,1	182,2	91 669,0
7830000	Львівська обласна державна адміністрація	356 223,0	228 190,0	128 033,0	2 881,4	2 636,4	245,0	359 104,4
7840000	Миколаївська обласна державна адміністрація	83 712,8	80 709,2	3 003,6	2 383,2	2 176,7	206,5	86 096,0
7850000	Одеська обласна державна адміністрація	119 606,7	117 525,4	2 081,3	4 982,6	4 504,6	478,0	124 589,3
7860000	Полтавська обласна державна адміністрація	99 328,0	97 358,5	1 969,5	2 966,6	2 547,6	419,0	102 294,6
7870000	Рівненська обласна державна адміністрація	79 119,1	77 469,8	1 649,3	2 752,8	2 609,5	143,3	81 871,9
7880000	Сумська обласна державна адміністрація	84 547,2	82 708,2	1 839,0	1 644,4	1 522,2	122,2	86 191,6
7890000	Тернопільська обласна державна адміністрація	180 464,2	130 699,4	49 764,8	2 029,5	1 919,0	110,5	182 493,7
7900000	Харківська обласна державна адміністрація	128 913,1	126 770,4	2 142,7	3 487,8	1 892,3	1 595,5	132 400,9
7910000	Херсонська обласна державна адміністрація	77 795,7	76 203,1	1 592,6	2 673,5	2 458,0	215,5	80 469,2
7920000	Хмельницька обласна державна адміністрація	92 350,9	90 655,5	1 695,4	915,3	719,3	196,0	93 266,2
7930000	Черкаська обласна державна адміністрація	86 366,2	84 659,0	1 707,2	3 932,1	3 457,0	475,1	90 298,3
7940000	Чернівецька обласна державна адміністрація	579 877,9	315 794,0	264 083,9	1 880,5	1 689,6	190,9	581 758,4
7950000	Чернігівська обласна державна адміністрація	91 901,7	89 934,9	1 966,8	1 653,0	1 449,0	204,0	93 554,7
7970000	Севастопольська міська державна адміністрація	35 339,2	34 106,4	1 232,8	5 085,4	4 455,4	630,0	40 424,6
8680000	Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва	63 809,6	29 647,8	34 161,8	350,8			64 160,4

Рекомендована література

Законодавчі і нормативні акти

1. Конституція України // Закони України: В 11т. – Верховна Рада України: Ін-т законодавства. – К., 1997.- Т 10. – С.3-41..
2. Бюджетний Кодекс України 22.03.2001 р. // Відомості Верховної Ради. – 2001.- N 37 - 38, ст. 189.
3. Закон України „Про Державний бюджет України” на відповідний рік. Закони України//”Відомості Верховної ради України” або „Офіційний вісник України”.
4. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 р. (№ 887-ХІІ).
5. Закон України «Про відновлення платоспроможності підприємства або визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р. (№ 784—ХІV).
6. Закон України „Про туризм” від 15.09.1995 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - №31. – ст.241.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджене наказом Мінфіну України 31.03.99 №87.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». Затверджене наказом Мінфіну України 31.03.99 № 87.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати». Затверджене наказом Мінфіну України 31.03.99 № 87.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів». Затверджене наказом Мінфіну України 31.03.99 №87.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал». Затверджене наказом Мінфіну України 31.03.99 № 87.

Підручники (навчальні посібники)

12. Бабич А.М., Павлова Л.Н. Финансы: Учебник. – М.: ИД, ФБК-Пресс, 2000.
13. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки/ За наук. ред. проф. В.М. Федосова – К.: Либідь, 2000.
14. Бюджетна система: Навч.-метод. посібник. 2-е вид., перероб. і доп./ В.М. Опарін, В.І.Малько, С.Я.Кондратюк, Г.Б.Коломієць. – К.:КНЕУ, 2002.
15. Бюджетний кодекс України: закон, засади, коментар/ О.В.Турчинов, Ц.Г.Огня.- К.: Парламентське вид-во, 2002.
16. Василик О. Д. Теорія фінансів. Підручник. - К.: НІОС, 2000.

17. Єпіфанова А. О., Сало І. В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: Навч. посібник. — К.: Наук, думка, 1997.
18. Зюнькін А.Г. Фінансове право: Опорний конспект лекцій. – К.:МАУП, 2001.
19. Іщенко Є. П. Фінансове право України.- Херсон, 1997.
20. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: Навч. посібник.- К.: Знання, 1999.
21. Опарін В. М. Фінанси: Навч. Пос., - К.: КНЕУ, 2001.
22. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.:Знання-Прес, 2002.
23. Сафонова Л.Д. Бюджетний менеджмент: Навч.-метод. пос. для сам. вивч. дисц. – КНЕУ, 2001.
24. Федосов В. М., Опарін В. М. П'ятаченко Г. О. та ін. Податкова система України: Підручник / За ред. В. М. Федосова. - К.: Либідь, 1994.
25. Финансы: Учебник / Под ред. Л. А. Дробозиной. - М.: ЮНИТИ: Финансы, 1999.
26. Финансы: Учебник / Под ред. М. В. Романовского, О. В. Врублевской, Б. М. Сабанти. — М.: Перспектива: Юрайт, 2001.
27. Финансы: Учебник / Под ред. В.М.Родионовой - М.: Финансы и статистика, 1995.
28. Федорченко В.К. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні. Під заг. ред. професора В.К. Федорченка. – К.:Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
29. Квартальнов В.А. Туризм: Учебник.: М.:Финансы и статистика, 2000. – 296с.
30. Банько В.Г. Туристська логістика.: Навчальний посібник. – К.: Дакор, КНТ, 2008.– 204с.
31. Фінанси підприємств: Підручник / А.М.Поддєрьогін, М.Д.Білик, Л.Д.Буряк та ін.; Кер.кол.авт. і наук. За ред. проф.. А.А. Поддєрьогін. – 6-те вид. Перероб. Та допов. – К.: КНЕУ, 2006. – 552с.
32. Р.С. Ладиженська. Економіка туризму: Навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. – Х.: ХДАМГ, 2002. – 224с.
33. Конспект лекцій з курсу „Фінанси” (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.0500107 „Економіка підприємства”, „6.050201 „Менеджмент організації” Укл. Лелюк Н.Е. – Х.: ХНАМГ, 2006. – 164 с.
34. Конспект лекцій з курсу „Фінанси підприємств” (для студентів 4 курсу спец. 6.050106 „Облік і аудит”, 6.0500107 Економіка підприємства” Укл. Гордієнко Н.І. – Х: ХНАМГ, 2005. – 85 с

Навчальне видання

Методичні вказівки до організації самостійної роботи та проведення практичних занять студентів з дисципліни “Фінанси та фінанси підприємств” для студентів 3 курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 0504 (6.020107 – “Туризм”, 6.140101 – Готельно-ресторанна справа для студентів”).

Укладачі: Владислав Володимирович Димченко,
Ганна Іллівна Писаревська

Редактор: М.З.Аляб'єв

Верстка: Ю. П. Степась

План 2009, поз 446 М

Підп. до друку 06.07.09	Формат 60x 84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі.	Умовн.-друк. арк. 2,0	Обл.-вид. арк. 2,4
Зам.№	Тираж 50 прим.	

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ.
61002, Харків, вул. Революції, 12